2009
ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ
21
ՇԱԲԱԹ

ՆՈՐ
ՄԱՐՄԱՐԱ

Արտօնատէր
Ռ. ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ

Հրատարակութեան Տնօրէն
ԱՐԻ ՀԱՏՏԷՃԵԱՆ

ՄԱՐՄԱՐԱ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1940-ԻՆ

21.10.2009 ՀԻՄՆԱԴԻՐ ՍՈՒՐԷՆ ՇԱՄԼԵԱՆ ԳԻՆ 75 ԴՐՇ.

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ ԲԱՐՁՐԱՄԱԿԱՐԴԱԿ ԳԻՏԱԺՈՂՈՎ ՄԸ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

Պէյրութի մեր պատուական աշխատակից Պր. Կարօ Աբրահամեանէն ստացանք հետեւեալ տեղեկատուութիւնը.-

Հայաստանի Հանրապետութեան նախագահ Սերժ Սարգսեանի Պէյրութ անցքէն հազիւ շաբաթ մը ետք, քաղաքին արուարձանը նկատուող Ճիւնի գիւղաքաղաքին գեղատեսիլ մէկ բլուրին վրայ գտնուող Քասլիքի Ս. Հոգի Համալսարանի յարկին տակ, տեղի ունեցաւ Ս. Գրիգոր Նարեկացիի նուիրուած միջազգային Բ. գիտաժողովը։ Հոկտեմբեր 12էն 14 թուականներուն երկարած եռօրեայ գիտաժողովը կը վայելէր նախագահութիւնը Ամեն. եւ Գեր. Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ.ի (Կաթողիկոս Պատրիարքի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկէ Հայոց) եւ հովանաւորութիւնը՝ Վսեմ. Կարդինալ Լէոնարտօ ՍԱՆՏՐԻի

Շար.ը կարդալ Բ. էջ

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ

Շար. Ա. էջէն

(Նախագահ Արեւելեան Եկեղեցիներու Ս. Ժողովի), Վսեմ. Կարդինալ Ուիլիամ Ժոզէֆ ԼԵՎԱՏԱի (Նախագահ Հաւատոյ եւ Կրօնից Ս. Ժողովի), Գերերջ. Կարդինալ Մար Նասրալլա Պ. ՍՖԷՅՐի (Մարոնի Պատրիարք Անտիոքի, Դիւանապետ Քասլիքի Ս. Հոգի Համալսարանի Աստուածաբանութեան Քահանայապետական Բաժանմունքի)։ Գիտաժողովը կազմակերպուած էր Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքութեան կողմէ, սերտ գործակցութեամբը Հռոմի Արեւելեան Քահանայապետական Կաճառին եւ Քասլիքի Ս. Հոգի Համալսարանի Միսագիտութեան Ամպիոնին։ Գրիգոր Նարեկացիի նուիրուած միջազգային առաջին գիտաժողովը, Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքութեան կազմակերպութեամբ եւ հովանաւորութեամբը Պապական Արեւելեան Հիմնարկին, տեղի ունեցած էր Հռոմի մէջ, 20-22 Յունուար 2005 թուականներուն։ «Ս. Գրիգոր Նարեկացի՝ Աստուածաբան եւ Միսթիկ» խորագրեալ այս գիտաժողովին զեկուցումները Ժան-Փիէռ Մահէի եւ Հայր Լեւոն Զէքիեանի խմբագրութեամբ հաւաքուած էին «Saint Gregoire De Narek. Theologien Et Mystique» խորագրեալ հատորի մը մէջ, եւ յաջորդ տարին իսկ հրատարակուած Հռոմի մէջ իբրեւ Orientalia Christiana Analecta շարքին թիւ 275-ը։

Նման Հռոմի գիտաժողովին, Քասլիքի գիտաժողովին ալ մի բերուած էին բազմաթիւ հայագէտներ եւ աստուածաբաններ։ Գիտաժողովը ընթացաւ ըստ տպագրուած պաշտօնական յայտագրին, եւ բացման նիստին ներկայ գտնուեցան Կարտինալ Մար Նասրալլա Սֆէյր՝ Պատրիարք Մարոնի եկեղեցւոյ, Ամեն. Տէր Ներսէս Պետրոս ԺԹ.՝ Պատրիարք Հայ Կաթողիկէներու, Ամեն. Քլաուտիօ Կուճերոթթի՝ առաքելական Նուիրակ Վրաստանի, Հայաստանի եւ Ատրպէյճանի, Ամեն. Նարեկ եպսկ. Ալէքսէզեան՝ ներկայացուցիչ Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան, Ամեն. Արմաշ եպիսկոպոս Նալպանտեան՝ ներկայացուցիչ Ս.Էջմիածնի Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսութեան, Վերապ. Մկրտիչ Գարակէօզեան՝ նախագահ Միջին Արեւելքի Հայ Աւետարանական Եկեղեցիներու, Հայր Փոլ Ռուհանա՝ Վարիչ՝ Քասլիքի համալսարանի աստուածաբանական բաժանմունքին, եւ բազմաթիւ բարձրաստիճան հոգեւորականներ, ինչպէս նաեւ Քասլիքի համալսարանի դասախօսներ եւ ուսանողներ.

Հակառակ որոշակի բացակութիւններու, գիտաժողովը տեղի ունեցաւ բազմալեզու գիտական մակարդակով զեկուցումներու ներկայացումով։ Ամփիթատրոնի մուտքին, մասնակիցներուն կը տրամադրուէր օրուայ բանախօսութիւններուն երկլեզու պատճէնները։ Գիտաժողովին առթիւ, համալսարանի դասախօսներէն, յայտնի երաժշտագէտ, խմբավար, Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանի «Կռունկ» երգչախումբի ղեկավար՝ Դոկտ. Եդուարդ Թորիկեան, պատրաստած էր «Ս. Գրիգոր Նարեկացի. Վեց Տաղեր եւ Աղօթք մը» խորագրեալ յատուկ խտասալիկ մը, կատարողութեամբ յայտնի մենեղգիչներու եւ «Կռունկ» երգչախումբի։

Գիտաժողովին փակումը կատարուեցաւ համալսարանի մատրան մէջ, հայկական փառաւոր պատարագով մը, մասնակցութեամբ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքին, հոգեւորականութեան եւ «Կռունկ» երգչախումբին։ Եկեղեցւոյ մուտքին կը տրամադրուէր ֆրանսերէն եւ հայերէն «La Divine Liturgie En Rite Armenien» խորագրեալ երկլեզու գրքոյկ մը։ Մատուռը բառացիօրէն յորդած էր գիտաժողովի մասնակիցներու, համալսարանի աստուածաբանական ճեմարանի դասախօսներու եւ աշակերտներու ներկայութեամբ։

Գիտաժողովի փակումէն ետք, երեկոյեան, Համալսարանի ամփիթատրոնին մէջ, խմբավարութեամբ Դոկտ. Եդուարդ Թորիկեանին, «Կռունկ» երգչախումբի կողմէ, սարքուեցաւ հոգեւոր համերգ մը։

Գիտաժողովի կազմակերպիչները, յաջորդ օրուան համար յատուկ միօրեայ ուխտագնացութիւն մը կազմակերպած էին, մասնակցող բանախօսներուն համար։ Լիբանանի Հայ Կաթողիկէ համայնքի դարաւոր պատմութեան նուիրուած այցելութիւնը կը սկսէր նախապէս հայ կաթողիկէ Անտոնեան ուխտին պատկանող, լեռնալիբանանի Ղազիր աւանին մէջ գտնուող Պէյթ Խաչոյի Ս. Անտոն Վանքով։ Այցելութիւնը ապա շարունակուեցաւ, անցեալին կրկին Անտոնեան ուխտին պատկանած Ղոսթա շրջանին մէջ գտնուող Քրէյմի Ս. Փրկիչ վանքին։ Զոյգ այս վանքերուն տրուած այցելութիւնները տարբեր իմաստ մըն ալ կ՚ունենար, մանաւանդ որ հայ եկեղեցւոյ (կաթողիկէ թէ առաքելական) ամենակարկառուն հոգեւորականներէն, Կոստանդնուպոլսոյ պատրիարքական աթոռին ամենահանգամանալի դէմքերէն՝ Մաղաքիա Օրմանեան իբրեւ Անտոնեան ուխտի միաբան գտնուած էր երկու վանքերուն մէջ ալ։ Վերջին այցը կը տրուէր Զմմառի, 1749-ին հիմնադրուած, Հայ Կաթողիկէ եկեղեցւոյ պատրիարքական աթոռի դարաւոր կայք, Զմմառի Տիրամօր վանքը։ Կէսօրուայ ճաշի մը շուրջ կը հաւաքուէին գիտաժողովի բոլոր մասնակիցները։

Կ՚արժէ նշել թէ գիտաժողովի երկրորդ օրուայ երեկոյեան, Հայ Կաթողիկէ Համալսարանական Միութիւնը, Պէյրութի Հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի «Արարատեան» սրահին մէջ կազմակերպած էր ազատ ամպիոն մը «Հայաստան-Սփիւռք Յարաբերութիւն՝ Այսօր եւ Վաղը» թեմային շուրջ։ Այժմէական այս նիւթին մասին զեկուցեց գիտաժողովի կազմակերպիչ յանձնախումբէն՝ ծանօթ ակադեմական-մտաւորական-հոգեւորական Դոկտ. Հայր Լեւոն Վրդ. Զէքիեան, հարցազրուցավար ունենալով ծանօթ լրագրող, հայ կաթողիկէ պատրիարքարանի կիսապաշտօնաթերթ՝ «Մասիս» ամսաթերթի խմբագիրներէն՝ Սարգիս Նաճարեանը։

Գրիգոր Նարեկացիի նուիրուած «Ս.Գրիգոր Նարեկացին եւ Եկեղեցւոյ Միսակատարութիւնը» խորագրեալ միջազգային Բ. գիտաժողովը իր աւարտին հասնելով հանդերձ, կազմակերպիչները՝ Հայ Կաթողիկէ Պատրիարքարանը, Քասլիքի Ս.Հոգի Համալսարանի Աստուածաբանական Ճեմարանի Վարչութիւնը, եւ մանաւանդ գիտաժողովի քարտուղարութեան Եւրոպայի եւ Լիբանանի պատասխանատուներ՝ Դոկտ. Հայր Լեւոն Մ.Վրդ. Զէքիեան եւ Դոկտ. Հայր Անդրանիկ Մ.Վրդ. Կռանեան, սիրտ մաշեցնող բայց հաճելի խմբագրական աշխատանքով մը փառաւոր հատորի մը մէջ պիտի հաւաքեն գիտաժողովին ներկայացուած բոլոր զեկուցումները։

Նշենք որ բազմաթիւ զեկուցողներ ընդհանրապէս մայր թէմային կը մօտենային ուրոյն տեսանկիւններէ։ Յայտագրին մէջ կը գտնենք զեկուցումներ հետեւեալ խորագիրներով.

** Աստուծոյ ճանաչումը եւ Միսակատարութիւնը,*
** Հայ Վանականութիւնը եւ Թ-ԺԱ դարերու պատմական շրջագիծը,*
** Վասպուրականի արքաներն ու իշխանները Հայ Եկեղեցւոյ հանդէպ։*
** Նարեկայ Վանքն ու Դպրոցը։*
** Վանական կանոնն ու կանոնապահութիւնը։*
** Հայ Վանական Միսակատարումը։*
** Վանքը որպէս օրինակ Տիեզերական Եկեղեցիին։*
** Նարեկ եւ «Խրատք ուղղափառ հաւատոյ եւ առաքինի վարուց»։*
** Նարեկացիի «Մեկնութիւն Մեկնութեանց»ը։*
** Նարեկ եւ Կապադովկեան Հայրերը։*
** Նարեկ եւ Դիոնեսիոս Արսպակացի։*
** Խօսք ընդ Աստուծոյ եւ զրոյց Ս. Գրքի հետ։*
** Միսակատարութիւն եւ Խորհուրդներ*
** Արեւելեան Եկեղեցիները եւ Եկեղեցւոյ Միսակատարութիւնը։*
** Նարեկի Միսական յիշողութիւնը։*
** Նարեկի երգուած բնագրերէն՝ 13րդ եւ 14րդ Տաղերը։*
** Նարեկ եւ Ապաշխարութեան Ս. Խորհուրդը։*
** Նարեկ, Ս. Հաղորդութիւնը եւ Քահանայութիւնը։*
** Նարեկ եւ միսթիքական հարսանիքը։*
** Ցոյսի ուժականութիւնը Նարեկի վախճանական տեսութեան մէջ։*
** Գրիգոր Նարեկացիի ներհուն սրբանկարները։*
** Նարեկ եւ Ս. Եփրեմ։*
** Նարեկ եւ Արաբական Մշակոյթը։*

ԳՐԻԳՈՐ ՆԱՐԵԿԱՑԻ
ՑԻՍՈՒՍԻ Կ՚ԱՂՕԹԷ
1173
Երեւան, Մատենադարանի ձեռագիր 1568, 55 էջ
Մկնիքարի Վանք, Կիլիկիա